

Ключові слова: педагог, професійне довголіття, професійне здоров'я, самоактуалізація, самозбереження.

Ключевые слова: педагог, профессиональное долголетие, профессиональное здоровье, самоактуализация, самосохранение.

Key words: teacher, professional longevity, professional health, self-actualization, self-preservation.

Подано до редакції 14.03.2012.

УДК 378.016:7:[37091.12:78-051]

©2012

Куненко Л.О.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЕВРИСТИЧНОГО СТИЛЮ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Пріоритетність вищої освіти і наукового знання на сучасному етапі розвитку нашого суспільства ініційовані міжнародними тенденціями створення єдиного європейського освітнього простору, відносно вимог Болонської системи вищої освіти, де ключовою ланкою виступає створення Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Однією з головних вимог Болонської декларації є якість освіти, яка "проходить через усі функції і напрямки діяльності у сфері вищої освіти: якість викладання, підготовки і організації досліджень, якість навчальної діяльності, якість виховання та ін." [6, с. 5], а також важливим є контроль за якістю освіти та її релевантністю (від англ. relevant – доречний, той що стосується справи – значеннєва відповідність між інформаційно-пізнавальним запитом і отриманням повідомлень), володіння інноваційними інформаційними технологіями, мобільність і конкурентоспроможність її випускників на міжнародному ринку праці.

У цьому контексті актуалізується проблема пошуку у студентів-музикантів індивідуального стилю викладання мистецьких дисциплін у процесі їх професійної підготовки, враховуючи інтегративний принцип поєднання різних навчальних видів діяльності. Цей вид фахової самореалізації криється в творчому потенціалі майбутніх учителів і спрямований на зростання їх професійної майстерності та індивідуальності. Активізація педагогічної творчості за рахунок використання на практиці креативних здібностей студента і евристичного навчання забезпечить реалізацію сучасних завдань вищої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Проблемі дослідження індивідуального стилю викладання або керівництва певною педагогічною діяльністю присвячені роботи: О.Киричука, В.Кан-Калік, А.Козир, Ю.Найда, О.Ребрової, Л.Паньків, Л.Мацько, Н.Тимошенко-Гуральник та ін.. Дослідженнями сутності розуміння поняття "стиль" та визначення стилю управління навчальною діяльністю з позиції педагогічного професіоналізму, особистісного іміджу викладача ВУЗУ: І.Володарська, Н.Гузій, Є.Йоркіна, С.Панчук, Г.Побережна, О.Чебикін О.Шпортун та ін. У той же час в літературі з проблеми дослідження не представлені сучасні обґрунтовані науково-методичні підходи до формування евристичного стилю викладання музики майбутніми вчителями даного напрямку.

Формулювання цілей статті... Тому метою даної статті є розкриття головних узагальнюючих науково-методичних підходів викладання мистецьких дисциплін і розгляд їх як ефективного фактора забезпечення якості формування евристичного стилю викладання майбутніми вчителя даної освітньої галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження... Сучасні тенденції розвитку освіти України в XXI столітті визначили пріоритетність "інтеграційної функції культурної парадигми" (І. Зязюн), висунувши на авансцену нові напрямки наукових досліджень, які все більше привертають увагу наукового співтовариства. Один з цих напрямків – це визначення ролі і призначення учителя мистецьких дисциплін як генератора творчих ідей, вихователя у підростаючого покоління високої духовності, збирача і просвітника-пропагандиста кращих зразків національної культури, акумулятора різних міжкультурних комунікацій та ба ін. Тому панівними у вищій мистецькій освіті виступають "творчість і новаторство – як необхідні імпульси динаміки культури" [4, с. 6], зумовлюючи формування полікультурності і неповторності самої індивідуальності вчителя.

Особливе місце серед мистецьких дисциплін належить музичному мистецтву, як багатофункціональному симультанному явищу, яке має унікальну властивість впливати на різні сфери людини (від оздоровчо-профілактичних до пізнавально-розвивальних).

До оригінальної манери педагогічного керівництва навчальним процесом ми відносимо евристичний стиль викладання музики – як інтерактивний спосіб активізації креативних здібностей учнів, що забезпечує якість і динамічність опанування музичним мистецтвом та здійснює перманентний педагогічний моніторинг.

Поняття перманентний походить від лат. permanens, permanentis – постійний, неперервний, моніторинг (від лат. monitor – той, що попереджає, наглядач) відбиває сутність роботи вчителя щодо регуляції процесу навчання, тобто етично здійснює контрольоване діагностичне спостереження за навчанням школяра, готовий своєчасно допомогти виправити певні недоліки, розв'язати труднощі.

Перманентний педагогічний моніторинг передбачає формування, перш за все, гуманістичної позиції вчителя щодо взаємовідношень з дітьми, використовуючи з свого педагогічного арсеналу найбільш оптимальні й

своєчасні психолого-педагогічні впливи, диференційований і індивідуальний підходи. Процес педагогічного моніторингу спрямований на створення на уроці атмосфери взаєморозуміння і творчого співробітництва, надання учням можливості самостійно аналізувати новий матеріал, висловлювати свою думку, творчо розв'язувати навчальні завдання.

1. Висвітлення методологічних засад формування евристичного стилю викладання музики розкриває комплекс базових взаємоінтегруючих і взаємозалежних наукових підходів, на які слід спиратися в організації і управлінні процесом музичної освіти школярів, а саме: особистісно-евристичний, освітньо-інтеграційний, гуманістично-процесуальний, рефлексивно-діяльнісний, системно-конструктивний, аксіологічно-інкультураційний.

2. Особистісно-евристичний підхід – це методологічний підхід, в основі якого лежать прогресивні теорії евристичного (від грец. *heurisko* – відшукую, знаходжу, відкриваю) або сократівського навчання (назва йде від метода “питань і міркувань” у навчанні, запропонованого ще давньогрецьким філософом і педагогом Сократом (469-399 рр. до н. е.)), смисл яких полягає не у формальній передачі учням знань, а в їх народженні шляхом такого формулювання питань або навіювання учням роздумів і міркувань, в результаті яких вони самі приходили до “відкриття істини” (постановки і вирішення поставленої проблеми на занятті тощо) [9, 536].

3. Ідеї цього методу використовувались в теоретичних концепціях педагогів і психологів різних історичних епох: Г.Альтшуллера, В.Андреева, А.Брушлинського, П.Каптерова, М.Махмутова, Ж.-Ж.Русо, Л.Толстого, К.Юнга, А.Хуторського та ін.

4. На відміну від загальноприйнятого тлумачення поняття евристики – науки про творчість, результатом якої є отримання нових продуктів їх діяльності, в основі “дидактичної евристики” (А.Хуторський) закладена дидактична теорія, яка передбачає таку особистісну модель конструювання освіти, яка ґрунтується на творчій самореалізації учнівського і вчительського складу, “в процесі створення ними освітніх продуктів у певних галузях знань і діяльності” [9, с. 541]. Внаслідок цього підходу і методу учні отримують значно якісніший результат: відбувається підвищення рівня знань, розширення освітнього досвіду, інтенсивний розвиток здібностей, способів діяльності, особистісних якостей.

5. Освітньо-інтеграційний підхід передбачає інтеграцію змісту музичного навчання спрямовану на об'єднання і упорядкування окремих частин навчального матеріалу з різних гуманітарних дисциплін (музики, природознавства, літератури, образотворчого мистецтва, ритміки тощо), підпорядкованих одній темі. Завдяки впровадженню в навчальний процес цього підходу, навчальний матеріал викладається більш повно і різнобічно, що допомагає сприймати його цілісно, адекватно, досконало, а не фрагментарно.

6. Це значно розширює інформаційну насиченість уроку, наповнює його різними видами діяльності й різнобічними способами сприймання, що забезпечує активізацію процесу учіння, мимовільне запам'ятовування навчального матеріалу та стимуляцію і функціонування довгострокової пам'яті, посилює інтерес до теми уроку за рахунок змін видів діяльності, робить працездатність дитини більш тривалою.

7. За допомогою освітньо-інтеграційного підходу діапазон сприймання і засвоєння навчальної теми розширює знання дитини про “образ світу”, що її оточує, природно формує його цілісність та емоційно-художні характеристики об'єктів навколишнього світу, внаслідок чого дитина отримує більш високий рівень різнобічних знань і можливість перенесення їх в інші сфери життєдіяльності. За рахунок інтеграції змісту, створення проблемних і творчо-пошукових ситуацій стимулюється мисленнєва діяльність і творче мислення, розвиваються такі психічні процеси, як аналіз, порівняння, узагальнення, формуються світоглядні орієнтації учнів.

8. Дотримуючи цього принципу, можна більше використовувати ігрових ситуацій, здійснювати пластичні, варіативні, нестандартні форми організації навчання, що відрізняються свіжістю, новизною і більшою привабливістю для дитини, оскільки класичні структури з традиційним давно відомим сценарієм проведення уроку (перевірка домашнього завдання, пояснення нового матеріалу, спроби вчителя закріпити новий матеріал, коли дитина вже втомилася і не може дочекатися дзвоника на перерву) не сприймаються з такою зацікавленістю як нова й часом невідома форма проведення.

9. Різнобічне засвоєння змісту певної теми уроку розвиває у дитини відчуття впевненості, зменшує прояв негативних реакцій у разі недостатнього опанування й утримання в пам'яті навчального матеріалу.

10. Освітньо-інтеграційний підхід (або інші його види: міжпредметні зв'язки, комплексний підхід та ін.) використовувались в педагогіці в різні часи. У сучасній педагогіці він наповнюється новим рівнем змістового використання і формами організації. Багатоваріативність і гнучкість цих форм та їх багатоконпонентність допомагає зменшити або збільшити інформаційну і різнобічну насиченість змісту уроку (в разі недостатнього його сприймання).

11. Комплексне використання різних видів мистецьких діяльностей на основі інтеграції змісту і активна участь в них дітей допомагає їм з перших кроків навчання в школі пізнавати й усвідомлювати гуманістичну сутність мистецтва, особливо її національний колорит, нерозривну єдність між її видами.

12. Гуманістично-процесуальний підхід, в основі якого покладена національна гуманістична ідея, забезпечує гуманізацію навчально-виховного процесу і створення “зони психологічного комфорту”, формування

толерантних взаємовідносин, утвердження людської гідності. Як відомо процес виховання є цілісною системою впливів, які поєднують в собі дві грані – змістовну, що підпорядкована виконанню виховних цілей і процесуальну, що забезпечує функціонування виховної діяльності вчителя і педагогічного етикету в співпраці з самовдосконаленням учня, відповідно до загальноприйнятих у суспільстві морально-етичних та загальнокультурних норм.

13. Рефлексивно-діяльнісний підхід забезпечує постійну взаємодію різних видів мистецтва, багатоваріативність інтеграції змісту музичної освіти, активізує пізнавальні процеси, стимулює виконання навчально-розвивальних завдань, адекватне формування і відтворення художніх образів суб'єктами освіти. Важливим досягненням сучасної освіти є стійкі педагогічні тенденції щодо особистісно-зорієнтованого навчання та профілювання освітнього середовища, які передбачають створення "індивідуальних освітніх траєкторій навчання учнів", з наступною рефлексією (від лат. reflexio – обернення назад, відображення – пізнання суб'єктом навчання внутрішніх психічних актів і станів) [9, с. 310-312], яка здійснює професійну орієнтацію, сприяє художньо-творчому самовдосконаленню та самореалізації особистості. Реалізація цих перспективних освітніх аспектів є надзвичайно актуальною як у соціальному так і в освітньому плані.

14. Системно-конструктивний підхід (від грец. systema – утворення і constructio – побудова) орієнтує на конструктивно-планомірне розташування значної кількості закономірно пов'язаних один з одним змістових музично-освітніх елементів, що становлять певне цілісне утворення – комплекс знань, які відносяться до музичної освіти і визначають функціональну доцільність запровадження даної системи навчання, яка дозволяє скоротити час на запам'ятовування великого об'єму різноманітного матеріалу і збільшити якість його засвоєння. Цей підхід враховує ідеї логічного зближення творчого компоненту з науково-теоретичними положеннями, синтез яких передбачає раціональне конструювання змісту навчального матеріалу, вибір оптимальних форм його проведення і засвоєння, оскільки використання логічних міжпредметних зв'язків дозволяє скоротити час на запам'ятовування великого об'єму різноманітного матеріалу і збільшити якість його засвоєння [16, 168].

15. Різні напрямки системного підходу в освіті були предметом розгляду провідних вчених: Ю.Бабанського, Є.Бондаревської, М.Данилова, В.Зінченко, Н.Мойсеюк, В.Сатинова, В.Сластьоніна, Б.Лихачова, О.Ярулова та ін..

16. Як один з видів соціальних систем, система музичної освіти в масовій школі включає такі аспекти, які необхідно враховувати під час евристичного стилю викладання музики:

- музика як предмет загальної системи освіти виступає як певна підсистема;
- підсистема музичної освіти в свою чергу є невід'ємною складовою загальної системи освіти (мета-системи), яка має межі застосування її теоретичної основи та музично-знакової символіки;
- в основі підсистема музичної освіти (як і інших соціальних систем) знаходиться соціально-генетичний аспект кожної особистості, яким необхідно професійно й коректно керувати в процесі викладання музики, використовуючи евристичний стиль управління;
- підсистема української музичної освіти ґрунтується на ідеях сучасної гуманістичної педагогіки та етнопедагогіки, які визнані пріоритетними напрямками національної системи освіти і тому домінуючим стилем навчальної комунікації учителя має бути гуманно-етичний стиль;
- у середині кожної соціальної системи й підсистеми існують певні мікросистеми, що відносяться до взаємозалежних взаємовідносин – в системі музичної освіти існують такі мікросистеми взаємовідносин: "учень – музичне середовище"; "учитель музики – учень", "учень – учень";

17. Але, враховуючі нестабільність соціально-економічних, політичних та ін. умов, в яких відбувається генезис (у даному контексті мається на увазі зародження) дидактичних систем необхідна постійне коригування методологічних підходів з використанням новітніх технологій музичного навчання.

18. Аксиологічно-інкультуративний підхід. Аксиологічний (від грец. axios – цінність, вартість і logos – слово, поняття), орієнтує вчителя на формування в учнів системи цінностей демократичного суспільства (моральних, етичних, загальнокультурних, естетичних, пізнавальних тощо), які є регулюючим фактором поведінки і взаємовідносин як у дитячому суспільстві так і у дорослому соціумі. Завдяки моральним ціннісним орієнтаціям формується громадянська свідомість, система толерантних взаємовідносин і розуміння свого місця у відновленні держави та її подальшому розвитку на міжнародному рівні. Інкультуративний (від лат. in – в даному випадку використовується як префікс на позначення проникнення в щось і cultura – догляд, освіта, розвиток) – тобто розуміється як комплекс пов'язаний з проникненням культури у всі сфери життєдіяльності індивіда і педагогічної культурології (що розглядає процес формування людини культурної (homo cultura) через призму категорій культури і її критеріїв) та забезпечує культурологічну функцію шкільної початкової освіти, надаючи освіті нового рівня знань. Це багатофункціональний, міждисциплінарний об'єднуючий комплекс, пов'язаний з проникненням культури у всі сфери життєдіяльності учня і педагогічної культури. За допомогою цього напряму здійснюється оновлення змісту музичного навчання, який розглядається під кутом зору відповідно до напрямку культури певної галузі.

19. Аксиологічно-інкультуративний підхід забезпечує виконання важливої міждисциплінарної, культуроспрямованої і змістовно об'єднуючої функції. Організуючі і забезпечуючі реалізацію на практиці змістової понятійно-лінгвістичної лінії музичного навчання даний підхід стимулює накопичення понятійно-термінологічної бази знань та здійснює актуалізацію словникового запасу дитини. Актуальність даного підходу в галузі освіти підтверджується науковими дослідженнями різних аспектів і напрямків вченими : Н.Асташовим, О.Бондаревською, В.Зінченко, Б.Лихачовим, В.Сластьоніним та ін..

20. Стосовно педагогічного управління освітнім середовищем то аксиологічно-інкультуративний підхід обґрунтовує концепцію, в якій ядром моделі кожної системи управління є ціннісні орієнтації як окремої особистості так і всіх інших суб'єктів освіти, які на основі певних життєвих смислів стимулюють і направляють способи їх поведінки, виступаючи "своєрідним мостом між теорією і практикою" (Н. Мойсеюк) [7, с.35].

21. Забезпечення гуманізації освіти за рахунок вищезазначеного підходу її організації набули методологічного значення. Сучасне розуміння використання цього підходу в загальноосвітніх і спеціальних школах передбачає переосмислення поглядів щодо організації музичної освіти та принципів взаємовідношень в освітньому середовищі. Гуманно спрямоване педагогічне мислення має бути орієнтоване на пошук оптимальних шляхів співробітництва і співтворчості, взаємодії і діалогу ("учитель – учень"), яке забезпечується плавним і коректним формуванням особистості відповідно до її освітніх потреб, а не на уніфікацію навчально-виховних вимог до всіх учнів та диктаторсько-узагальнюючого стилю педагогічного управління [7, с. 37]. На основі ціннісних орієнтацій формується громадянська позиція, яка полягає у соціальній готовності індивіда до виконання певних обов'язків перед державою.

Висновки... Таким чином, необхідність введення вищезазначених підходів у музично освітній процес зумовлене "новими пріоритетами розвитку освіти", "потребою в її радикальній модернізації", необхідністю впровадження індивідуальних стилів управління музичною освітою, пошуком ефективних педагогічних технологій, що забезпечують більш високий загально культурологічний рівень знань. Це здійснюється тому, що прогресивний рівень європейської парадигми освіти вимагає врахування сучасного соціокультурного розвитку особистості у взаємодії з оточуючим етнокультурним середовищем, що збагачує індивіда відповідним досвідом, змістом і формами комунікації на міжнародному рівні, допомагає вільно орієнтуватись у соціокультурному просторі і "перспективах соціокультурної динаміки".

Література

1. Андрущенко В. П. Мистецька освіта в системі формування педагога XXI століття / В.П. Андрущенко // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. – Вип. 1 (6). – К. : НПУ, 2004. – С. 3-5.
2. Бабанский Ю. К. Педагогика : учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Юрий Константинович Бабанский / [под ред. Ю.К. Бабанского]. – М. : Просвещение, 1983. – 608 с.
3. Гузій Н. В. Професіоналізм учителя-вихователя-викладача з позиції професійно-зорієнтованих методологічних підходів // Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти : [монографія] / Наталія Василівна Гузій. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. – С. 74-84.
4. Зязюн І. А. Інтеграційна функція культурної парадигми / І.А. Зязюн // Професійно-художня освіта України : зб. наук. праць [редкол. : І.А. Зязюн (голова), В.О. Радкевич, Н.М. Чепурна (заступники голови) та ін.]. – Київ; Черкаси : Видавництво "Черкаський ЦНТЕІ", 2008. – Вип. V. – С. 3-13.
5. Козир А. До проблеми стилю педагогічного керівництва шкільним хоровим колективом / А. Козир // Музика в школі : Збірка ст. / Упряд. Л. Хлебникова. – Вип. 11. – К. : Муз. Україна, 1987. – С. 21-26.
6. Кожевнікова І.І. Методичні рекомендації викладачам щодо розробки та впровадження кредитно-модульної системи організації процесу (КМСОНП) / І.І. Кожевнікова. – Макіївка : МЕРІ, 2004. – 44 с.
7. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка : начальний посібник / Неля Євтихіївна Мойсеюк. – 5-е вид, доп. і переробл. – К. : ВАТ "Білоцерківська книжкова фабрика", 2007. – 656 с.
8. Сисоєва С. Технології педагогічної творчості вчителів-новаторів // Основи педагогічної творчості : [підручник] / Світлана Олександрівна Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – С. 231-261.
9. Хуторской А. В. Современная дидактика : [учеб. пособие]. – 2-е изд. перераб. / Андрей Викторович Хуторской. – М. : Высш. шк., 2007. – 639 с.
10. Ярулов А.А. Интегративное управление средой образования в школе : [монография] / Александр Анатольевич Ярулов. – М. : Народное образование, 2008. – 368 с.

Анотація

У статті висвітлюється проблема формування евристичного стилю викладання музики майбутніх вчителів даного напрямку освіти, ефективність якого забезпечується використанням комплексу науково-методичних підходів та перманентним педагогічним моніторингом.

Аннотация

В статье освещается проблема формирования эвристического стиля преподавания музыки будущих учителей данного направления образования, эффективность которого обеспечивается использованием комплекса научно-методических подходов и перманентным педагогическим мониторингом.

Summary

In the article the problem of forming of *heuristic* style of teaching of music lights up for the future teachers of this direction of *education*, efficiency of which is by *drawing* on a complex scientifically methodical approaches and permanent pedagogical monitoring.

Ключові слова: евристичний стиль, викладання музики, перманентний педагогічний моніторинг, науково-методичні підходи

Ключевые слова: эвристический стиль, преподавание музыки, перманентный педагогический мониторинг, научно-методические подходы.

Key words: heuristic style, teaching of music, permanent pedagogical monitoring, scientifically methodical approaches.

Подано до редакції 29.02.2012.

УДК 378. 22.016:5:[373.5]

©2012

Онiпко В.В.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Модернізація вищої освіти України відповідно до основних положень Болонської декларації позначила важливу проблему реформування системи підготовки фахівців з середньої освіти – підвищення її якості, формування готовності випускників ВНЗ до подальшої діяльності й життя в суспільстві. Вимоги суспільства до суттєвого зростання предметної, методичної та наукової компетентності випускників педагогічних вишів, підготовки вчителя як високопрофесійного фахівця, спроможного до ефективної професійної діяльності, спричиняють необхідність розробки нових підходів, форм і методів здійснення процесу професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін з урахуванням компетентнісної моделі навчання. У професійній педагогічній освіті перехід на компетентнісно орієнтовану підготовку розглядається сьогодні в двох аспектах: по-перше, відбувається модернізація змісту професійної освіти, що передбачає його відбір і структурування з одночасним визначенням результативної складової освітнього процесу – набуття студентами компетентностей; по-друге, постає потреба навчити майбутніх учителів цілеспрямовано формувати в учнів ключові та предметні компетентності. Але проблему формування професійної компетентності вчителя профільної середньої школи вивчено не на достатньому рівні, тому потребують дослідження питання визначення структури, змісту та розробки моделі професійної компетентності майбутніх учителів природничих дисциплін профільної школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Вивчення та аналіз наукової літератури свідчать про те, що в теорії і практиці існують цінні ідеї, підходи до вирішення даної проблеми. Розвитку професійної компетентності вчителя присвячені роботи Н. Бібік, О. Біди, Л. Ващенко, І. Зимньої, Б. Ельконіна, Н. Кузьміної, Л. Карпової, М. Кадемії, Л. Коваль, А. Коломієць, О. Локшиної, А. Маркової, Л. Мітіної, О. Овчарук, Є. Павлютенкова, Л. Паращенко, О. Пометун, І. Прокопенко, С. Ракова, І. Родигіної, О. Савченко, Г. Тарасенко, С. Трубачевої, А. Хуторського, М. Чошанова, В. Шахова та ін. Між тим, до цих пір не існує загальноприйнятого визначення цього поняття, дослідники здебільше вивчають лише окремі його сторони. Аналіз наукової літератури свідчить про постійний інтерес науковців до проблем професійної підготовки майбутнього вчителя в аспектах професійної підготовки та діяльності вчителя (О. Абдуліна, А. Алексюк, Н. Андрієвська, О. Апраксина, Л. Арчажникова, О. Глузман, О. Дубасенюк, Н. Ничкало, О. Пехота та інші); теоретичних основ формування особистості вчителя в процесі професійної підготовки (Ф. Гоноволін, М. Кухарев, Н. Кузьміна та інші); формування особистості вчителя (Н. Кичук, Л. Кондрашова, С. Сисоєва, В. Сластьонін, О. Щербаков та інші). Проблемою психолого-педагогічних умов та шляхів формування професійної компетентності вчителя займалися В. Баркасі, В. Введенський, О. Власова, О. Дубасенюк, М. Елькін, В. Калінін, Л. Карпова, Г. Копил, Н. Костилова, В. Левицький, Н. Лобанова, А. Маркова, М. Махлін, Н. Ничкало, Є. Огарев, О. Пометун, В. Сластьонін, В. Тюріна, А. Хуторський та інші, питання інформаційної компетентності учителів розглядали вітчизняні (Н. Попович, Л. Собко, О. Спірін) та зарубіжні (В. Котенко, С. Сурменко, Р. Горохова, Я. Веб, Т. Довнес) науковці. Аналіз наявних наукових надбань свідчить про те, що зазначена проблема вивчена аспектно; напрацьовані матеріали мають переважно прикладний характер, стосуються конкретно-методичних аспектів професійної компетентності фахівця.

Формулювання цілей статті... Проблеми якості вищої освіти досліджуються вченими тривалий час і спеціалісти по-різному оцінюють вимоги суспільства до результатів навчальних досягнень. Орієнтація освіти на знання має змінитися на компетентнісно-орієнтовану підготовку, що спрямована на формування у випускників готовності ефективно використовувати внутрішні (знання, навички, особливості психіки та ін.) та зовнішні (інформаційні, матеріальні й ін.) засоби для досягнення поставленої мети. Тому одним із пріоритетів в системі освіти має стати досягнення нового освітнього результату – формування професійних педагогічних компетенцій студентів. Реформування освіти передбачає відновлення змісту навчання з орієнтацією на «ключові